

ШЛЯХИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

В умовах економічної дестабілізації економіки України важливого значення набуває аналіз функціонування банківської системи та чітке правове регулювання всієї банківської діяльності. Банківська система має велике значення для ефективного здійснення грошово-кредитної політики та виконує багато важливих функцій для економіки. Її особлива роль полягає в забезпеченні стабільного економічного зростання, розширенні можливостей підприємств щодо залучення фінансових ресурсів, у збереженні і примноженні заощаджень громадян.

На сучасному етапі розвитку банківської системи України, який характеризується посиленням конкуренції та високою часткою іноземного капіталу, одним з пріоритетних завдань для вітчизняних банків є забезпечення їхнього розвитку та стабільного функціонування.

Сьогодні банківська система України зазнала помітних змін. Дослідження показників роботи банківської системи України за останні роки дозволяє виділити такі основні тенденції [1, с. 54]:

1. Зменшення кількості банків (з 181 – у 2008 р. до 77 – у 2018 р.) у зв'язку із недостатнім рівнем капіталізації та ліквідності активів, а також під впливом активного втручання регулятора (позбавлення ліцензій неплатоспроможних банків) у функціонування банківської системи.

2. Зменшення прибутковості роботи банків у зв'язку із девальвацією національної валюти, збільшенням валютних зобов'язань, зменшенням чистих процентних доходів.

3. Погіршення якості кредитних портфелів, збільшення частки проблемних кредитів у зв'язку з неякісним управлінням кредитними ризиками.

4. Перегрупування структури власності, збільшення частки активів державних та системних банків, рефінансування проблемних державних банків з метою зміцнення їх позицій.

Відновлення ефективності діяльності банківського сектору має безпосередній вплив на темпи економічного зростання та соціальний розвиток країни. Разом з тим сповільнення активності банківського сектору, зниження довіри до нього, відсутність прогнозованих трендів

розвитку вважаємо однією з головних причин кризових явищ в економіці. За розрахунками МВФ, банківські установи світу демонструють низьку рентабельність та відчувають нестачу капіталу, що негативно впливає на пропозицію кредитування. Враховуючи значну нестабільність економічного розвитку в Україні, прискорені зміни структури її соціально-економічного середовища, нерозвиненість механізмів державного регулювання особливої уваги заслуговує врахування чинників, які можуть мати негативний вплив на стійкість банківської системи [2].

Зважаючи на необхідність підвищення рівня надійності, фінансової стійкості банків на внутрішньому й міжнародних ринках, необхідно вжити такі заходи:

- розширити можливості підтримання ліквідності банків на основі програм фінансового оздоровлення;
- збільшити нормативи резервування за кредитними операціями по кредитах, інформацію щодо яких не внесено до кредитних історій;
- оптимізувати структуру капіталу, активів та зобов'язань, виходячи із завдань забезпечення фінансової стійкості банків та їх позитивного впливу на розвиток реального сектору економіки;
- посилити вимоги щодо прозорості корпоративного управління банками, зокрема визначення реальних власників банків, та їх відповідальні за підтримання фінансової стабільності банків;
- забезпечити пропорційне зростання регулятивного капіталу та його складових обсягів активно-пасивних операцій;
- підвищити ефективність управління активами і пасивами з метою недопущення необґрунтованого збільшення відрахувань від регулятивного капіталу, зокрема пов'язаних із нарахованими, але не сплаченими доходами;
- розробити стратегічні цілі в залежності від ситуації в країні та за кордоном;
- активніше застосовувати процедуру реорганізації банків шляхом приєднання або злиття, а також реструктуризація банків шляхом закриття збиткових філій [3].

Серед багатьох факторів, які визначають ефективність банківської діяльності (економічних, правових, організаційних, кадрових тощо) важливе місце посідає також психологічний чинник довіри населення. Він має дві складові: довіра населення до національних грошей – гривні та довіра до банків. Саме підвищення довіри до банків є актуальним завданням загальнодержавної ваги. Зволікання з її вирішенням може найближчим часом відчутно

загальмувати розвиток економіки країни. Загальноекономічний ефект від зростання довіри населення до банків можна реалізувати шляхом:

1) збільшення ресурсної бази банків завдяки інтенсивнішому припливу вкладів, нарощуванню кредитних та інвестиційних відрахувань в економіку, внаслідок чого поліпшується забезпечення фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання, і, в свою чергу, підвищує фінансовий стан останніх;

2) здешевлення банківських ресурсів, а отже, і кредитів, оскільки, довіряючи банкам, населення нарощуватиме вклади навіть у разі зниження процентних виплат за ними;

3) посилення стимулюючої ролі оплати праці у підвищенні її продуктивності як одного з основних чинників економічного зростання [2].

Для банків України важливим завданням постає забезпечення свого стабільного розвитку для досягнення найвищих фінансових результатів, також підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому фінансових ринках, посилення взаємодії банків із реальним сектором економіки України.

Інформаційні джерела:

1. Дьячкова Ю. М. Удосконалення методів стабілізації банківської системи України в умовах ризикової економіки / Ю. М. Дьячкова // Економічний вісник Донбасу. – № 1(51). – 2018. – С. 53-58.

2. Кичань О. М. Проблеми та напрями покращення банківської ситеми України / О. М. Кичань [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua.

3. Тимошенко О. П. Проблеми та шляхи забезпечення стійкості банківської системи України / О. П. Тимошенко [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2009/10.pdf.